

Tipologia textual

TIPUS DE DISCURSOS	FINALITAT	GÈNERES	ESTRUCTURA	RECURSOS LINGÜÍSTICS
EXPLICATIU	Informar i aportar coneixements sobre un tema.	científics diccionaris, enciclopèdies, manuais, llibres de text, exàmens, conferències. divulgatius adreçats al gran públic amb temes d'interés general – fulletons de campanyes, d'informació	1. Introducció / presentació, 2. Desenvolupament. 3. Resum / conclusió.	Els paràgrafs subdivideixen, agrupen i ordenen la informació per fer-ne més clara la lectura. 2. El temps verbal predominant és el present d'indicatiu pel seu valor enunciatiu i atemporal. 3. Al lèxic cal triar el mot precís perquè no es produeixi cap ambigüïtat. Hi apareixen adjectius classificatius i especificatius, però no valoratius, ja que aquest tipus de text no pretén convèncer ningú.
ARGUMENTATIU	Exposa de manera raonada i lògica unes opinions per tal de convèncer a algú que manifesta una altra opinió. Predominen els judicis de fet –objectius– sobre dels judicis de valor – subjectius–.	Assaigs, editorials, articles d'opinió, sermons, queixes i reclamacions, ..	1. Exposició (premisses) 2. Demostració (arguments i contraarguments) 3. Conclusió (tesi)	Preguntes retòriques, cites cèlebres. 2. Ús de l'oració negativa per contestar afirmacions de l'interlocutor o d'interrogatives retòriques per cridar l'atenció del lector. 3. Verbs i oracions que expressen causa i conseqüència. 4. Nexes conjuntius: ordinals, distributius i classificatius, adversatius, causals, finals...

NARRATIU	FINALITAT	GÈNERES	ESTRUCTURA	RECURSOS LINGÜÍSTICS
	<p>Consisteix a relatar uns esdeveniments reals, versemblants o imaginaris, amb la finalitat d'entretenir o d'informar, segons quin siga l'objectiu de la persona que narra.</p>	<p>Novel·les, contes, relats, llegendes; textos que recorden el que ha succeït, com als llibres de memòries, dietaris, biografies; i també en poesia.</p>	<p>1.Plantejament 2. Nus. 3.-Resolució</p>	<p>Oracions predicatives: verbs d'acció.</p> <p>2. El temps verbal més representatiu és el passat, en pretèrit perfet, simple o perifràstic, pel seu aspecte perfectiu, amb altres temps de passat (imperfet, plusquamperfet, perfet anterior, indefinit).</p> <p>3. Els adverbis i les locucions adverbials de temps i de lloc situen les seqüències de la narració.</p> <p>4. Els connectors poden expressar tant la successió temporal com la causal.</p>

Exercicis

1.- Amb la crisi i les consegüents retallades no hi ha dia que no es parle del perill de perdre el sistema de salut pública de què gaudíem fins no fa molt de temps. En tenim experiència: l'euro per recepta, les intervencions sense hospitalització, etc.

Quan patim una malaltia crònica o una malaltia greu i estem cansats de píndoles, cures i teràpies doloroses, provem a la desesperada els remeis que ofereix la medicina alternativa. Però no sempre és així. Cada vegada més persones acudeixen a la medicina complementària

2.- Això era una guineu a qui agradava molt fer bromes als altres. Un dia convidà una cigonya a dinar a sa casa. La guineu féu arròs de brou i el dugué a taula en dos plats. La pobra cigonya, amb el bec tan llarg, no pogué agafar ni un gra d'arròs. La guineu, en canvi, s'acabà tot el plat i encara l'escurà amb la llengua.

La cigonya decidí venjar-se de la broma de la guineu. Deixà passar el temps i al cap de dos o tres mesos la convidà a dinar a sa casa. El dia de la invitació la guineu pensava: "Que bé que dinaré hui!". Però la cigonya dugué a taula dos tassons alts i estrets, plens de carn tallada en trossos menuts. El bec de la cigonya entrava molt bé dins el tassó, però la guineu tenia el morro massa ample i no pogué menjar res.

La guineu tornà a sa casa trista.

3.- *Pasteur va començar les seues investigacions estudiant dues substàncies químiques: l'àcid tartàric i l'àcid racèmic. Aquestes substàncies semblaven idèntiques en tot, menys en una cosa: l'àcid tartàric exercia un efecte estrany sobre determinats tipus de llum; semblava com si la desviés, mentre que l'àcid racèmic no tenia aquest efecte.*

Els amics de Pasteur se'n reien i li deien que no valia la pena enfadar-se per un cosa com aqueixa. Però a Pasteur no li semblava cap assumpte que no fóra important, va obtenir cristalls de tots dos àcids i els examinà al microscopi. Els Cristalls de l'àcid tartàric eren tots iguals, mentre que els de l'àcid racèmic eren de dues menes. Uns s'assemblaven als cristalls de l'àcid tartàric, els de l'altra mena eren imatges reflectides del primer. (Era com mirar un pilot de guants, uns de la mà dreta i els altres de l'esquerra.)

TIPUS DE DISCURSOS	FINALITAT	GÈNERES	ESTRUCTURA	RECURSOS LINGÜÍSTICS
DESCRIPTIUS	Dir com són les coses i les persones. Es detallen els trets. Pot ser objectiva, o subjectiva.	Si es descriuen els trets físics d'una persona parlem de prosopopeia , si són els trets psicològics, etopeia , i si són els dos a la vegada, és el retrat. Si hi ha subjectivitat és una caricatura .	Té dues parts: tema i expansió . L'expansió es pot basar en una <i>enumeració selectiva</i> .	L' adjectivació , o estructures equivalents. L'estructura oracional bàsica és l' atributiva . També hi ha els verbs tenir, posseir o portar. Els temps verbals més comuns són el present o l'imperfet.
PREDICTIUS	Ens informa sobre una situació futura.	El comunicat del temps (segona part), l'horòscop...	És possible que (+present subjuntiu). <ul style="list-style-type: none"> • possiblement (+futur). • pot ser que (+present de subjuntiu). • tal vegada: • si Déu vol. 	A banda del temps futur hi ha també d'altres possibilitats: <ul style="list-style-type: none"> • el temps condicional • el mode subjuntiu • el present d'indicatiu • el futur compost.
INSTRUCTIU	Ens obliga, aconsella o recomana fer una sèrie d'accions a vegades, de per què hem de fer-les i com hem de fer-les.	Lleis, instruccions per al maneig d'aparells...	Presenta primer la finalitat que persegueix i després, exposa un seguit d'instruccions.	Marca d'ordre -acció que s'ha de fer- com s'ha de fer. Serveixen per indicar el pas d'una instrucció a la següent i poden ser substituïdes per recursos tipogràfics (punt, guió ...). Algunes instruccions han de fer-se en un ordre determinat perquè siguinefectives.

TIPUS DE DISCURSOS	FINALITAT	GÈNERES	ESTRUCTURA	RECURSOS LINGÜÍSTICS
CONVERSACIONALS	Establir un diàleg entre dos interlocutors . És un text subjectiu basat en l'intercanvi d'informació	Entrevistes, diàlegs teatrals, reportatges...	Estructura de pregunta-resposta o comentari-resposta, amb intervenció 1,2,1,2, etc....De vegades els diferents personatges porten la inicial en cada intervenció.	Riquesa d'oracions segons la prosòdia. És el tipus de text que més s'apropa al llenguatge oral, per això té tanta riquesa de recursos tipogràfics i signes de puntuació. El registres predominants són l'estàndard en els àmbits públics i en el privat, el col·loquial
RETÒRICS	Captar l'atenció cap a la bellesa o raresa del llenguatge. És un text subjectiu. Tal volta siga el que més figures retòriques continga.	Poemes, embarbussaments, eslògans publicitaris, endevinalles...	Forma lliure: per versos, per estrofes, per elements visuals, etc.....	Figures retòriques de tota mena (metàfores, anacoluts, al·literacions, hipèrbats, etc.), jocs de paraules, dobles sentits i ironia....

Exercicis

4.- El sabó de casa amb pastilla és ideal per treure qualsevol tipus de taca, els qui l'han provat acostumen a dir "Si les taques no marxen amb el sabó de casa, no marxen amb res."

Per treure una taca: Es mulla la pastilla de sabó i es passa per sobre la taca, es refrega amb suavitat, i es posa directe i sense esbandir a la rentadora.

Quan és roba molt bruta, com ara les bates dels xiquets, la roba de treball..., es frega les taques principals amb la pastilla, es deixa a estovar i posteriorment es renta a la rentadora. (El tema de programes i temperatures, us ho deixe a les vostres mans).

5.- Hui ha vingut a classe la senyoreta Remei, que era la nostra mestra l'any passat. Ara no treballa, perquè és gran i es cansa, però ha vingut a portar-nos coca. S'ha tallat el cabell abans portava cua i ara no. El té canós, com si hi portés fils de plata. Els ulls els té blaus i sempre porta ulleres que a vegades deixa penjant d'una cadena daurada. Les galtes se li posen roges de seguida.

Portava unes arracades grosses, amb perles blanques, molt boniques. S'havia posat una faldilla de quadres i unes botes altes de taló. Feia molt bona olor.

Estava molt contenta de veure'ns i ens ha besat a tots. És molt dolça i xerraire, a cadascú ens ha fet preguntes interessant-se per les nostres coses.

6.- Demà serà una jornada de cels clars i temperatures suaus. Les primeres hores del matí seran fredes sobretot a l'interior. Probablement també es formaran boires en aquesta zona. A la resta del dia el vent bufarà fluix al sud-est del país. Les temperatures màximes rondaran els 25° graus i les mínimes els 10° graus.

7.- LLeva' t i cull la palla vella, que es mulla.

De genollons, genollons, collia collia.

De genollons, genollons, collia codonys.

De genollades, codonyades

i amb els dits, codonys he collit.

8.- El mestre li pregunta a un dels seus alumnes:

- Ramon, qui és el futur del verb “badallar”?
- Dormir.

A continuació et deixem una sèrie de consells per tal que pugues crear discursos argumentatius.

Valoració personal

- 1.- Ha de tenir l'estructura d'un discurs **expositiuargumentatiu**.
- 2.- Necessites **arguments sòlids i raonats**. Procura evitar afirmacions gratuïtes que no pugues justificar amb exemples extrets del text.
- 3.- Recorda els **criteris d'autoritat** dels escrits argumentatius, per això pots emprar els del mateix autor, o bé els d'altres personalitats cèlebres..
- 4.- Intenta relacionar l'assumpte tractat amb l'**actualitat** per demostrar la teua capacitat creativa.
- 5.- Cal ser **respectuós** amb l'autor. Si és possible que tinga més coneixements que tu sobre el tema encara que no té, tal volta, l'espai suficient per fer-ho palés.
- 6.-Has de ser **prudent** quan expresses, sobretot, idees contràries a l'autor.
És aconsellable fer matisacions. Opinar és l'oportunitat de remarcar allò que estàs en **desacord** i les **coincidències**. Procura que les primeres no superen en extensió les segones.
- 7.- És important aportar la teua **experiència personal**, així com el "bagatge cultural" que has d'aplicar al món que t'envolta.
- 8.-L' estudiant mostra en l' opinió personal **els valors** assimilats al llarg de l' escolarització: respecte, apreciació, solidaritat cap als col·lectius discriminats socialment per raons sexual, racials, econòmiques, lingüístiques...

LA RESSENYA LITERÀRIA

Es tracta d'un escrit breu que té l'objectiu de fer conèixer o divulgar una manifestació artística, exposició, pel·lícula, o els continguts d'una obra literària com és el cas d'una possible pregunta en el darrer apartat de les proves de les PAU. Per això ha de tenir una extensió aproximada d'unes cent cinquanta paraules. El propòsit principal és valorar i recomanar, si s'escau, la lectura d'un llibre dels que has llegit al llarg del curs. L'alumne/a haurà d'incloure informació sobre el contingut de l'obra, sense oblidar que l'objectiu és opinar com si fosses un crític literari, tot individualitzant-lo de la resta que hi ha.

Serveix per divulgar una manifestació artística, exposició, pel·lícula o contingut d'un escrit.

Ací tens una sèrie d'aspectes que caldrà tenir en compte a l'hora de crear-la:

La trajectòria de l'autor: les seues obres publicades i els guardons obtinguts.

La relació del llibre amb l'obra completa i l'originalitat d'aquesta.

La incidència d'aquest llibre en les demandes del mercat (modes literàries, temàtiques...)

La tradició del gènere en què s'inscriu el volum llegit.

La relació d'aquest amb altres lectures que coneixem o amb altres productes culturals (cinema, TV còmic, teatre ...)

L'argument parcial de llibre, *mai* tot el resum, de manera detallada.

L'anàlisi del tret d'estil més rellevants (llenguatge, construcció de la història, tractament dels personatges, temes, espais, època descrita, versemblança...)

A quin públic creus que va adreçada.

Pel que fa al tema triat per l'autor, creus que es repeteix en altres obres i per què penses que l'ha escollit aquesta vegada.

Relació de les tesis defensades per l'autor i les temàtiques del llibre amb idees personals.

S'ha de detectar les possibles errades narratives. Remarcar quins temes es veuen en el llibre i en cas de repetir-se, per què creus que ho fa l'escriptor?